
RAPPORT

Utredning om verksamhetsområde för vattentjänster på Kosteröarna

Upprättad av:	Anna Hassel
Granskad av:	Kristina Ronquist
Datum:	10 apr 2014
Status:	Slutlig version

Bild 1 Foto från Rolfs buss

RAPPORT

Kund

Strömstad kommun

Konsult

VA Strategi
Ormbergavägen 2
471 31 Skärhamn
Tel: +46 313399380
Org nr: 769626-0020
Styrelsens säte: Tjörns kommun, Västra Götaland

Kontaktpersoner

Kristina Simonsson Ronquist
Anna Hassel

Ombud, granskare
Uppdragsansvarig handläggare

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Bakgrund.....	4
1.2	Syfte.....	4
1.3	Metod.....	5
1.4	Avgränsning.....	5
2	Vattentjänstlagen	5
2.1	Kommunens skyldighet att ordna med vattentjänster	5
2.1.1	Fastigheters närhet till befintligt verksamhetsområde	6
2.1.2	Verksamhetsområden som inrättas för miljöns skull	6
2.1.3	Enstaka fastigheters närhet till större sammanhang.....	7
2.1.4	Kommunens skyldighet att förse fastigheter med vattentjänster	7
2.2	Verksamhetsområde.....	7
2.3	Skyldighet att betala avgifter	8
3	Behovsanalys	9
3.1	Vattentjänstlagen och juridisk praxis.....	9
3.2	Behov av vatten- och avloppslösningar på Kosteröarna.....	9
4	Avståndsanalys	10
4.1	Inledning.....	10
4.2	Analys av kartor Steg 1	10
4.2.1	Tolkning av bild 2.....	10
4.2.2	Tolkning av bild 3.....	13
4.3	Analys av kartor steg 2.....	13
4.4	Platsbesök den 20 augusti 2013	15
5	Förslag till verksamhetsområde på Kosteröarna.....	16

VA Strategi

5.1	Resultat av analys på plats	16
5.2	Teknisk lösning	18
6	Sammanfattning	20

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Kosteröarna är kända för sin vackra skyddsvärda natur och havet utanför öarna är idag nationalpark. Det finns drygt 500 hus fördelat på både Nordkoster och Sydkoster och ca 300 personer är bofasta. Vägnätet är begränsat och i många fall är det stigar som leder fram till hus och annat sevärt. Naturen på Sydkoster består till mestadels av ängar, jordbruksmark och skog medan naturen på Nordkoster är mer klippbetonad och vägnätet är än mer begränsat.

Enligt den fördjupade översiktsplanen för Koster från 2009 så är kommunen tydlig med att det ska finnas en väl fungerande allmän anläggning för vatten och spillvatten, och att det är en central del i Koster's framtida utveckling. På sidan 28 i planen står det följande:

"All samlad bebyggelse ska anslutas till kommunens vatten- och avloppsnät"

Det finns idag kommunalt vatten på Sydkoster och kommunalt omhändertagande av spillvatten på båda öarna. Vattenproduktionen är starkt begränsad i det avsaltningsverk som är i drift idag. Möjligheten till att öka vattenproduktionen eller skapa andra eller nya källor för vattenuttag utreds idag av extern konsult. Kapaciteten är så pass begränsad att det idag i princip råder byggstopp på öarna innan frågan om dricksvatten är löst.

Spillvattnet tas omhand och renas av reningsverk på Sydkoster. Kapaciteten är på verket idag dimensionerad efter 1 500 pe och om bofasta och turister ska öka i framtiden krävs en utbyggnad av verket. Det finns inga problem att rena de mängder vatten som idag produceras av vattenverket.

Både enstaka fastigheter, och gemensamhetsanläggningar är idag anslutna till det kommunala vatten- och spillvattennätet. Det finns fler som är anslutna till spillvatten än vatten på grund av vattenverkets kapacitet. En del av fastigheterna ligger idag inom beslutat verksamhetsområde, men många med kommunal anslutning ligger utanför beslutat verksamhetsområde. Det finns också flera stycken gemensamhetsanläggningar med enskild vatten- och spillvattenhantering och dessa utövar Miljökontoret tillsyn över.

Av denna anledning har VA Strategi blivit tillfrågade av VA-avdelningen på Strömstad kommun att ta fram en utredning som visar på vilket ansvar kommunen har enligt vattentjänstlagen¹ att förse fastigheter med vatten- och avloppstjänster. Går gränsen för det kommunala ansvaret vid samlad bebyggelse eller kan det till och med vara så att ansvaret enligt lag är vidare än så?

1.2 Syfte

Denna rapport ska dels redogöra för det juridiska ansvar som kommunen har i att förse fastigheter med vattentjänster, dels beskriva hur arbetet med att ta fram förslag på verksamhetsområde för Kosteröarna har gått till. Leveransen från VA Strategi består dels i denna rapport, dels i datafiler som kommunen kan importera till sitt eget GIS-program. Syftet är att rapporten tillsammans med GIS-filer ska kunna utgöra underlag för fastställande av verksamhetsområde för vattentjänster på Koster. Utredningen och GIS-materialet ska visa på kommunens ansvar för att ordna med vattentjänster och de kartor

¹ Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

som tas fram ska illustrera vilka fastigheter som enligt lag och VA Strategis tolkning av lag och juridisk praxis bör ingå i ett verksamhetsområde.

1.3 Metod

Strömstad kommun har levererat GIS-filer med information om Kosteröarna såsom, fastigheter, adresspunkter, gällande och vilande planer, naturskyddsområden och VA-ledningar. Denna information har sedan använts för att ta fram kartor för analys av vilka fastigheter som ska föreslås ingå i verksamhetsområden. Närheten till andra fastigheter har varit en början för analysen och detta har tagits fram genom användning av funktioner i GIS-program. Efter viss analys och sällning har ett antal fastigheter varit föremål för granskning och bedömning på plats på Kosteröarna och inspektionen har gjorts av representanter för Miljö- och hälsoskyddsavdelningen, VA-avdelningen och VA Strategi gemensamt.

Det är lag och juridisk praxis som ligger till grund för teorin bakom vilka fastigheter som kommunen bör besluta om verksamhetsområde för och i slutändan är det kommunfullmäktige som måste göra den slutliga bedömningen av vilka fastigheter som ska ingå.

1.4 Avgränsning

I arbetet med att redogöra för vilket ansvar kommunen har enligt vattentjänstlagen, och sedan framtagande av förslag till verksamhetsområde på Kosteröarna, har ingen hänsyn tagits till det kommunala vatten- och spillvattennätets kapacitet. Detta är således ingen rapport eller redogörelse för hur en allmän anläggning ska utvidgas eller hanteras, utan svar ges endast på frågan i vilken utsträckning kommunen är skyldig att ordna med vattentjänsterna.

2 Vattentjänstlagen

2.1 Kommunens skyldighet att ordna med vattentjänster

Vattentjänstlagen är den lag som reglerar kommunens rättigheter och skyldigheter i VA-förhållandet med fastighetsägare inom VA-kollektivet. Det är i 6 § som kommunens skyldighet att ordna med vattentjänster regleras på följande sätt:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning

Kommunen är skyldig att inrätta verksamhetsområde för en viss bebyggelse, blivande eller befintlig, om det finns ett behov och behovet behöver tillgodoses i ett större sammanhang. De två kraven ska vara uppfyllda samtidigt för att kommunen ska vara skyldig att ordna med vattentjänster och inrätta verksamhetsområde.

Behovet bestäms oftast utifrån olika utredningar om markförhållanden, recipienters känslighet och andra sanitära förhållanden.

Begreppet större sammanhang har i propositionen till vattentjänstlagen beskrivits som ett område med ca 20-30 närliggande fastigheter.² Detta begrepp har senare preciserats i avgöranden från VA-nämnden. Områden med 10 fastigheter kan anses ingå i samma större sammanhang som ett annat verksamhetsområde om avståndet till området är mindre än en kilometer. Det har även avgjorts att ca 10 fastigheter kan vara ett tillräckligt antal fastigheter för att omfattas av begreppet större sammanhang om det behöver ordnas med vattentjänster för miljöns skull. Nedan beskrivs några vägledande avgöranden från Statens VA-nämnd där begreppet större sammanhang har tolkats.

2.1.1 Fastigheters närhet till befintligt verksamhetsområde

I ett avgörande från VA-nämnden där Vansbro kommun överklagade ett föreläggande från Länsstyrelsen i Dalarna, fastslogs det att fastigheters närhet till befintligt verksamhetsområde, kan vara avgörande för kommunens skyldighet att ordna med vattentjänster. I detta fall var det en grupp av ca 10 fastigheter som låg samlat och ca 800 m ifrån ett annat större sammanhang som då var inom verksamhetsområdet för vissa vattentjänster. Länsstyrelsen i Dalarna hade förelagt kommunen att ta med de 10 fastigheterna i verksamhetsområdet och detta hade kommunen överklagat till VA-nämnden med den motiveringen att fastigheterna var för få till antalet för att utgöra ett större sammanhang och därför hade kommunen ingen skyldighet att bygga ut det allmänna ledningsnätet. VA-nämnden skrev i sitt avgörande att de 10 fastigheterna låg så pass nära ett annat befintligt större sammanhang att de skulle räknas till och ingå i samma större sammanhang.³

2.1.2 Verksamhetsområden som inrättas för miljöns skull

I ett annat avgörande från VA-nämnden där Eslöv kommun hade överklagat ett föreläggande från länsstyrelsen i Skåne län, bestämdes det att ca 10 fastigheter kunde utgöra ett eget större sammanhang om inrättandet av verksamhetsområdet gjordes för miljöns skull. I ett område i Eslöv kommun var ett verksamhetsområdes gräns dragen vid en å och på andra sidan ån fanns ytterligare bebyggelse som inte omfattades av beslut om verksamhetsområde. Länsstyrelsen i Skåne län förelade Eslöv kommun att ta med fastigheterna på andra sidan ån i verksamhetsområdet då det fanns ett behov ur miljösynpunkt att dessa fick tillgång till allmänna vattentjänster. Fastigheterna hade enskilda öppna avloppslösningar där deras avloppsvatten slutligen rann ut i ån. I vattendraget lever en av EU rödlistad musselsort, den tjockskaliga målarmusslan, och denna var extra skyddsvärd ansåg länsstyrelsen. Eslöv kommun överklagade föreläggandet med motiveringen att fastigheternas förorenande av ån var så pass liten i jämförelse med de jordbruksmarker som låg i nära anslutning till ån, att en inkoppling av fastigheterna till den allmänna anläggningen inte skulle minska utsläppen på ett sådant väsentligt sätt som lagstiftaren hade uttryckt i propositionen till vattentjänstlagen.⁴ VA-nämnden ansåg dock, trots att det fanns andra aktörer som orsakade större utsläpp än de tio fastigheterna, att verksamhetsområde skulle inrättas. De sa också att 10 fastigheter kan

² Prop. 2005/06:78 s 42

³ BVa 24 2009 överklagad till MÖD M 4062-09

⁴ Prop. 2005/06:78 s 45

utgöra ett eget större sammanhang när verksamhetsområden inrättas för miljöns skull. Då spelar det ingen roll om det ligger nära ett annat verksamhetsområde eller ej.⁵

2.1.3 Enstaka fastigheters närhet till större sammanhang

En fastighetsägare i Kungsbacka kommun överklagade kommunens beslut att inte ta med fastigheten i verksamhetsområdet till VA-nämnden. Fastigheten var belägen strandnära på en höjd ca 150 m från närmaste fastighet som ingick i verksamhetsområdet. Kommunen hade gjort en stor utbyggnad till fritidsbebyggelsen i fastighetens område men beslutat att klagandens fastighet skulle undantas beslutet om verksamhetsområde då den låg för långt bort från de andra fastigheterna. VA-nämnden ansåg dock att fastigheten skulle tas med i verksamhetsområdet och det faktum att ledningsdragningen till fastigheten skulle bli ca 200 meter spelade ingen roll, eftersom sträckan mellan fastigheten och området som ingick i verksamhetsområdet var så pass kort att fastigheten måste anses ingå i samma större sammanhang.⁶

2.1.4 Kommunens skyldighet att förse fastigheter med vattentjänster

Länsstyrelsen i Uppsala län förelade Knivsta kommun att ordna med verksamhetsområde för ca 35 fastigheter i Västersjöområdet trots att det redan fanns en gemensamhetsanläggning i området som betjänade ca 20 av fastigheterna. Kommunen överklagade ärendet till VA-nämnden med motiveringen att det redan fanns en bra enskild lösning för 20 fastigheter och att resterande fastigheter inte var tillräckligt många för att utgöra ett större sammanhang. VA-nämnden avgjorde ärendet och fastställde att länsstyrelsen föreläggande skulle gälla. VA-nämnden tryckte särskilt på vattentjänstlagens viktiga bakgrundstanke där kommunen är den som ska ha rådighet över VA-resurserna och det faktum att det redan fanns en enskild lösning i form av en gemensamhetsanläggning, fråntog inte kommunen ansvaret att ordna med en lösning för hela området.⁷

2.2 Verksamhetsområde

Ett verksamhetsområde är ett geografiskt område inom vilket en eller flera vattentjänster ordnas. Ingående fastigheter ska listas med namn och nummer. Eftersom beslutet är tvingade för fastighetsägare är det viktigt att det tydligt framgår vilka fastigheter som omfattas av beslutet. Det är också viktigt att det framgår vilken eller vilka av vattentjänsterna vatten, spillvatten, dagvatten från fastighet och dagvatten från allmän platsmark som verksamhetsområdet innefattar.

⁵ samt BVa 43 2009 överklagad till MÖD M 7788-09

⁶ Beslut 2010-03-01 Bva 13

⁷ Beslut 2011-02-28, BVa 15 Överklagat MÖD dom 2012-03-16 M 2403-11

2.3 Skyldighet att betala avgifter

Fastighetsägare inom ett verksamhetsområde är skyldiga att betala avgifter för de tjänster som området omfattar. Följande står i 24 § 1 st:

En fastighetsägare skall betala avgifter för en allmän VA-anläggning, om fastigheten

1. finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde, och

2. med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Avgifterna kan vara uppdelade på anläggningsavgifter och bruksavgifter. Anläggningsavgiften syftar till att täcka kostnader för att förse fastigheten med allmänt VA. Bruksavgiften ska täcka löpande kostnader som drift och underhåll, personalkostnader, administrativa kostnader och kapitalkostnader. Anläggningsavgiften får aldrig vara större än fastighetens andel i den allmänna anläggningen och befriar fastighetsägaren från att i framtiden betala avgift för samma kostnad igen. Bruksavgifterna får inte täcka kostnader för utbyggnad av den allmänna anläggningen eftersom de som redan är anslutna då blir belastade med kostnader som enskilda fastighetsägare skall betala.

Följande står i 31 § 1 st:

Avgifterna skall bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist.

Kostnaderna för VA-verksamheten och nyttan av att vara ansluten till den allmänna anläggningen skall enligt ovan fördelas via avgifterna på ett rättvis och skäligt sätt. Därför består taxeförslaget av både kostnadsparametrar, som är relaterade till faktiska kostnader, och även av nyttoparametrar som baseras på den nytta fastigheten får av den allmänna anläggningen. Grundprincipen för nyttan av att vara ansluten till den allmänna anläggningen är att två likadana fastigheter med samma behov av vattentjänster skall betala samma avgift, oavsett var fastigheterna geografiskt är belägna.

3 Behovsanalys

3.1 Vattentjänstlagen och juridisk praxis

Alla bostadsfastigheter, och fastigheter där människor ska vistas, har behov av vatten- och avloppslösningar av både sanitära och miljömässiga skäl. Statens VA-nämnd har tydligt visat under åren och flertalet avgöranden att det är, som de själva uttrycker det, "primitivt"⁸ med enskilda spillvattenanläggningar i tätbebyggda områden. Det är således inte otydligt att är det bara tillräckligt många fastigheter så ska behovet tillgodoses genom en allmän anläggning. Beroende på om det finns behov av sanitära skäl eller för miljöns skulle så ska kommunen inrätta verksamhetsområde för grupper av närliggande fastigheter som ibland är så få som 10 stycken. Dagvattenfrågan får utredas från fall till fall och där finns inte samma självklara behovsbild. Dagvattenfrågan varierar från området till område och från kommun till kommun. Det krävs särskilda utredningar för att få svar på om det finns behov av dagvatten.

3.2 Behov av vatten- och avloppslösningar på Kosteröarna

Eftersom behovet av vatten- och spillvattenlösningar för bebyggda fastigheter där människor vistas eller bor anses självklart, gäller detta förstås också bebyggelsen på Kosteröarna. Det som är undantaget denna utredning är dagvatten då det idag inte finns en tydlig dagvattenutredning för området. Frågan om dagvatten tas upp senare i rapporten och VA Strategi kommer att lämna frågan öppen till kommunen för ytterligare utredning. I denna rapport kommer fortsättningsvis endast behovet av vatten och spillvatten diskuteras.

⁸ Kommer från Prop 1970:118 s 145

4 Avståndsanalys

4.1 Inledning

Eftersom det anses som självklart att alla bebyggda fastigheter där människor bor och vistas har behov av vatten och spillvatten, återstår att göra en analys av hur nära fastigheterna är belägna varandra och hur många fastigheter det är i områdena. Inom en detaljplan ska även obebyggda fastigheter som är avsedda för bebyggande tas med när antalet närliggande fastigheter räknas.⁹

Avståndsanalysen har i detta projekt gjorts med hjälp av ett GIS-program. Kommunen har försett VA Strategi med datafiler i ett format som kan användas av GIS-program. Med hjälp av GIS-programmets funktioner gjordes en första genomgång av alla fastigheter på Kosteröarna. Programmet ringade in alla fastigheter utifrån hur nära de låg en annan fastighet. Detta för att visuellt (och tekniskt) kunna se vilka fastigheter som bildar större sammanhang.

4.2 Analys av kartor Steg 1

Två varianter av kartor togs fram där den ena var baserad på adresspunkter och den andra på fastigheters tyngdpunkter. Fördelen med att använda sig av adresspunkter är att det tydligt visar att det finns byggnader som människor bor i, och inom ett detaljplanelagt område är även obebyggda fastigheter adressbestämda (se bild 2 nedan). Eftersom vattentjänstlagen i första hand utgår från att kommunens ansvar att ordna med vattentjänster är kopplat till fastigheter så togs även en sådan karta fram. Båda kartorna har analyserats ihop då fastighetens tyngdpunkt ibland är missvisande, speciellt när fastigheten är uppdelad i skiften och dessa dessutom är spridda (se bild 3).

4.2.1 Tolkning av bild 2

Alla adresspunkter är inringade med en viss färg. Är färgen röd längst in så innebär det att adresspunkten ligger max 60 m ifrån en annan adresspunkt och det är minst 30 fastigheter som har samma avstånd till varandra. Detta har en direkt koppling till vattentjänstlagens krav på 20-30 närliggande fastigheter som i lagens mening utgör ett större sammanhang. Som synes på kartan är de tätbebyggda områdena Kyrkosund, norra Brevik, Långegärde, Ekenäs, Duvnäs och Vättnet som har 30 adresspunkter belägna max 60 m ifrån varandra. Dessa adresspunkter utgör grundstommen i det förslag till verksamhetsområde som har arbetats fram. Helt gröna punkter bildar inget sammanhang alls eller så är sammanhanget färre än 20 adresspunkter och de ligger minst 120 m ifrån varandra.

⁹ LAV 24 §

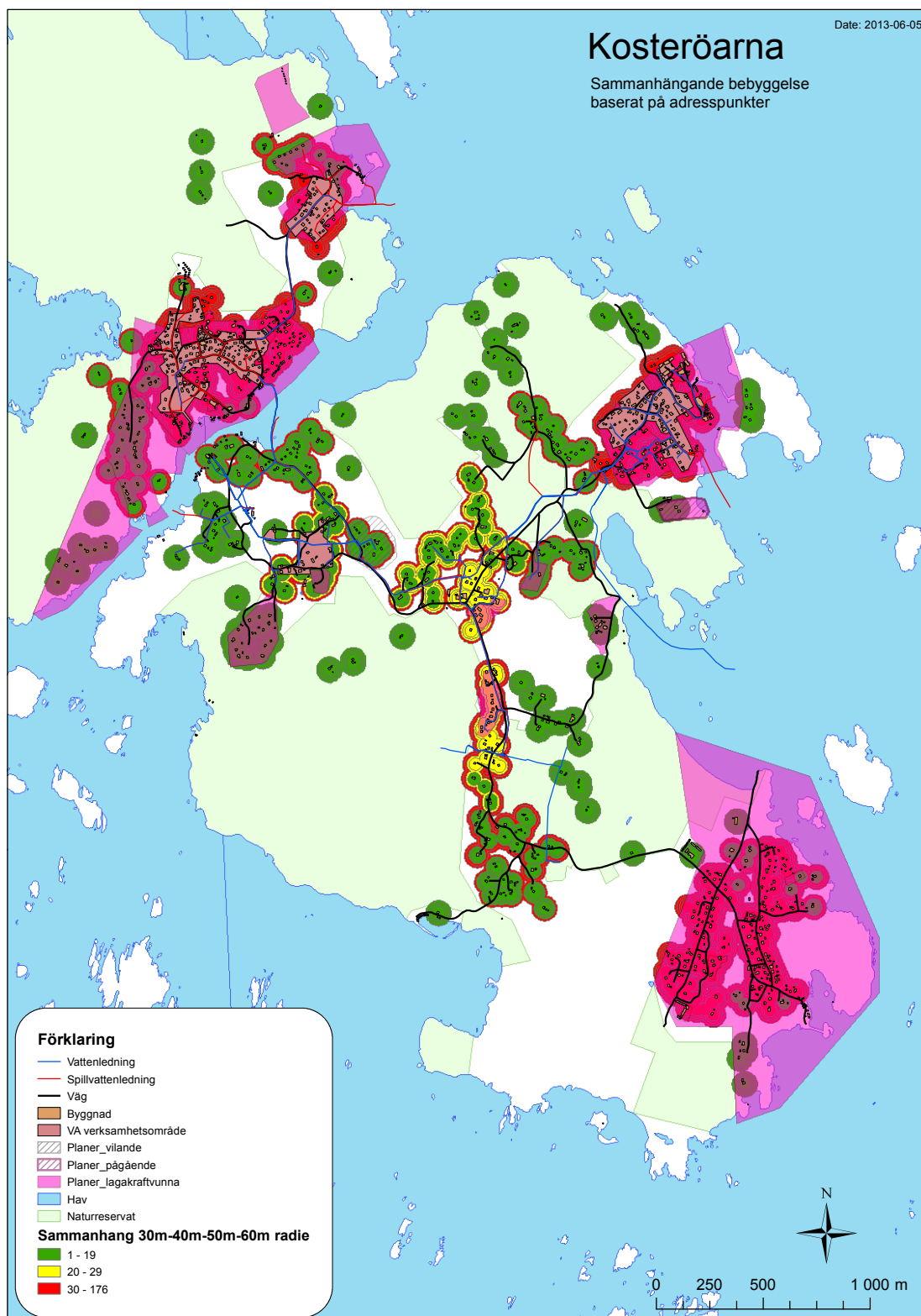

Bild 2 Sammanhängande bebyggelse utifrån adresspunkter

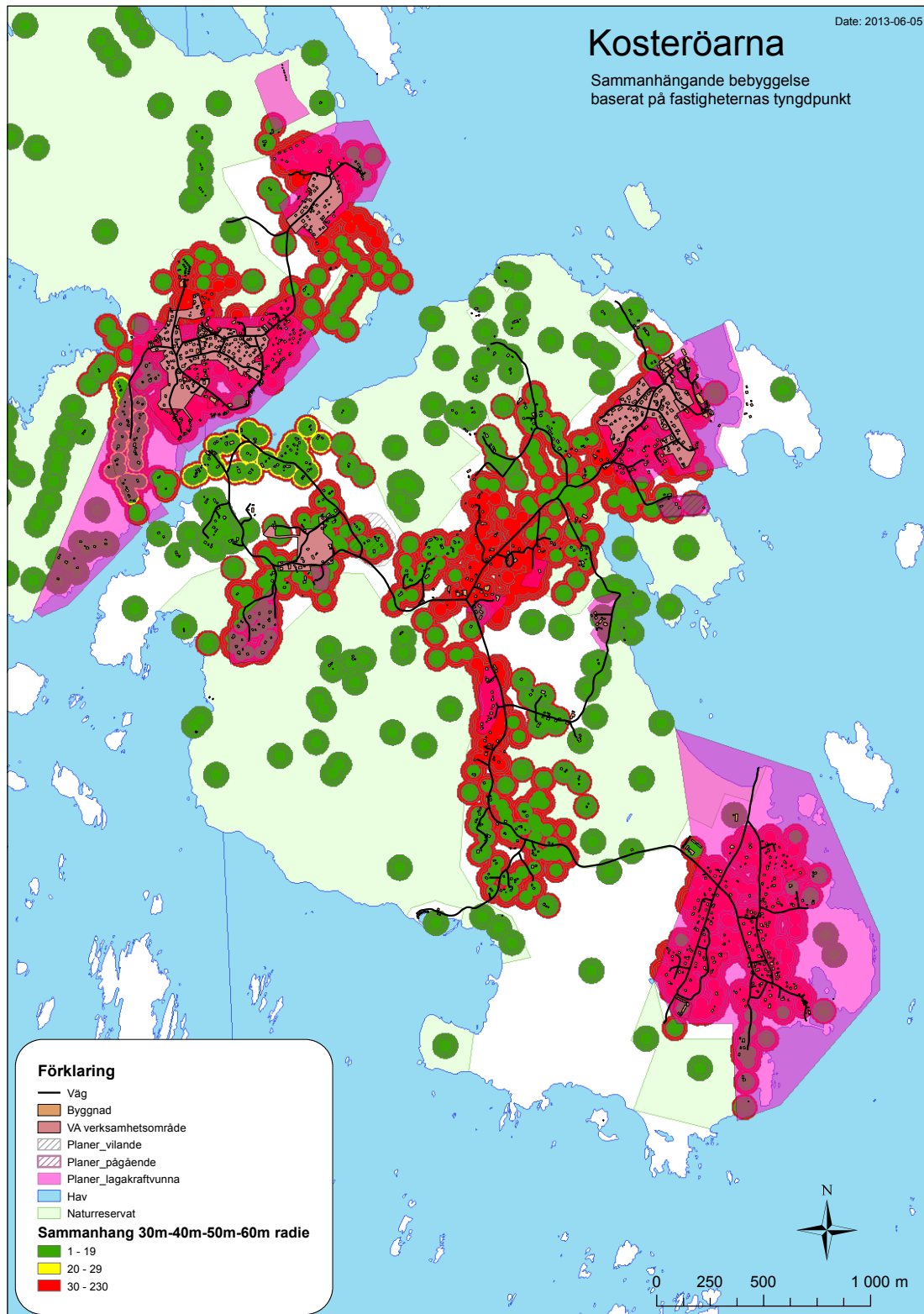

Bild 3 Sammanhängande bebyggelse utifrån tyngdpunkter på fastigheter

4.2.2 Tolkning av bild 3

Bild 3 är framtagen på samma premisser som bild 2 men denna gång utifrån fastighetens tyngdpunkt. Ringarna hamnar då delvis på andra platser dels på grund av att det finns många obebyggda fastigheter på öarna, dels på grund av att de hus som eventuellt finns på en fastighet kan vara belägna i ett hörn av fastigheten och nu hamnar ringen mitt i fastigheten. Den sammanhängande bebyggelsen är fortfarande densamma som i bild 2, och bild 3 ger kommunen en fingervisning om var förfrågan om framtida bebyggande kan uppkomma då det visuellt ser ut att finnas lika många obebyggda som bebyggda fastigheter.¹⁰

4.3 Analys av kartor steg 2

VA Strategi studerade noggrant bild 2 och 3 varefter en slutlig analyskarta togs fram baserad på följande kriterier:

- Alla bebyggda fastigheter inom och utanför detaljplan, som ligger max 60 m ifrån varandra och tillhör en grupp fastigheter som är minst 20 st, ska anses som klara till förslaget för nytt verksamhetsområde.
- Alla obebyggda fastigheter inom detaljplanelagt område ska anses klara till förslaget om nytt verksamhetsområde
- Alla bebyggda fastigheter utanför detaljplan som ligger max 100 ifrån varandra och som i grupp är minst 30 st ska anses klara till förslaget om nytt verksamhetsområde

Kvarvarande bebyggda fastigheter hamnade på en lista som skulle diskuteras tillsammans med representant för VA-kontoret och Miljökontoret. Skälet till att endast bebyggda fastigheter hamnade på diskussionslistan är att kommunen endast är skyldig att ansluta obebyggda fastigheter inom detaljplanelagt område.¹¹ För att kunna göra en slutlig bedömning av kvarvarande bebyggda fastigheter gjordes en okulärbesiktning på plats av representanter för kommunens Miljökontor och VA-kontor.¹² Tanken med undersökningen på plats var att få reda på hur fastigheterna på diskussionslistan kunde nås, hur terrängen runt fastigheten var och om det fanns några fysiska hinder som kunde försvåra framdragning av ledningar, exempelvis fornlämningar, ekar eller andra skyddsvärda växter samt förekomst av berg i dagen. Följande karta låg till grund för arbetet som utfördes den 20 augusti 2013:

¹⁰ Detta är bara författarens visuella upplevelse av de båda kartbilderna som i och för sig bygger på fakta från kommunen, men inte är mer tydlig eller faktabaserad än vad en visuell uppfattning kan vara.

¹¹ Utbyggnadsskyldigheten, LAV 6 §, avgiftsskyldigheten, LAV 24 §

¹² Närvarande på plats var från kommunen, Monica Nichols och Kristian Seth, och från VA Strategi, Anna Hassel.

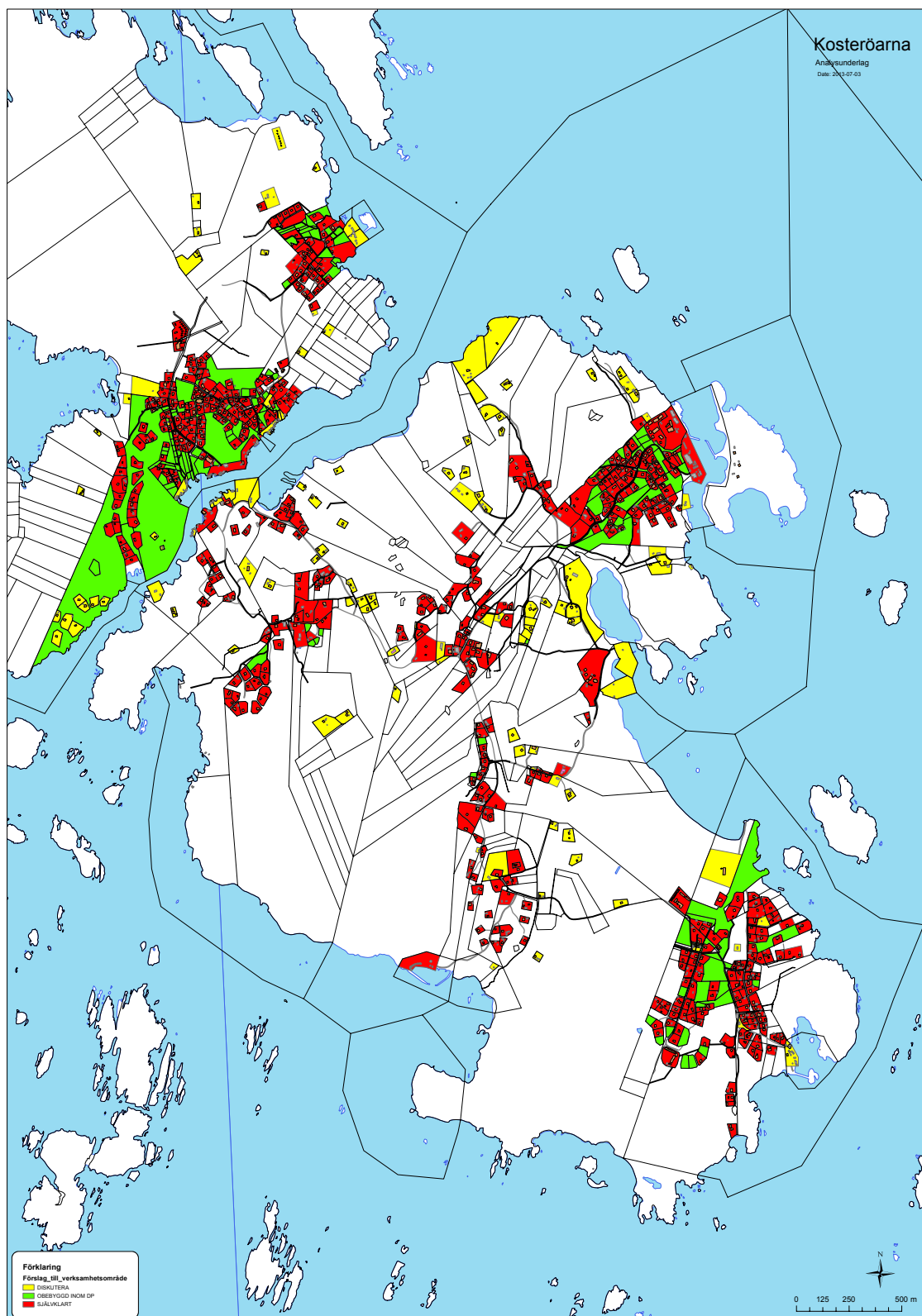

Bild 4 Underlag för diskussion vid platsbesök den 20 augusti 2013

Alla fastigheter som är gulmarkerade besöktes på plats och bedömning av tillgänglighet och annat som nämnts ovan i detta stycke gjordes för att få en känsla

VA Strategi

för om fastigheten skulle tas med i förslaget till verksamhetsområde. Eftersom fastigheterna ligger utanför detaljplanlagt område måste bedömning också göras om fastigheten har ett långsiktigt behov av vattentjänster och om den byggnad som finns där idag är beboelig.

4.4 Platsbesök den 20 augusti 2013

Områdena besöktes i turordning och började med Kyrkesund i sydöstra delen på Sydkoster. Representanterna på plats vandrade mellan alla gulmarkerade fastigheter under dagen och förteckning över alla gulmarkerade fastigheter upprättades. Det fanns ett flertal fastigheter som hade fallfärdiga byggnader på sina fastigheter som ej var beboeliga i befintligt skick. Dessa fastigheter har inte tagits med till det färdiga förslaget. Många fastigheter "upplevdes" mer avskilda från varandra i verkligheten, än vad kartan visar, då terrängen var kraftigt kuperad vilket gör att "fågelvägen" var betydligt kortare än den tillgängliga vägen. I några fall fanns fastigheten på andra sidan av ett berg vilket också gör att den tillgängliga vägen till fastigheten är längre än "fågelvägen". Kontrollen av detta är viktig då Statens VA-nämnd många gånger i sina avgöranden refererar till hur fastigheten "planmässigt" hör ihop med andra fastigheter. Det har accepterats att tillgänglig väg till fastigheten skiljer sig från den kortaste vägen till viss del¹³ men det troliga är att det inte får vara för stor skillnad. Det är också viktigt att få en känsla för hur fastigheten kan påverka andra fastigheter om en enskild spillvatten- och vattenlösning ska användas för fastigheten, både ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv.

¹³ Se under 2.1.3 ovan.

5 Förslag till verksamhetsområde på Kosteröarna

5.1 Resultat av analys på plats

Efter platsbesöket den 20 augusti 2013 har VA Strategi tagit fram ett utkast till förslag på verksamhetsområde för vatten och spillvatten på Kosteröarna. Förslaget är baserat på fastigheternas närhet tillvarandra och antalet fastigheter som är närliggande, samt en bedömning av den inspektion som gjordes på plats. Utkastet har reviderats efter möte med VA-kontoret och Miljökontoret den 22 oktober 2013. Förslaget ser ut på följande sätt:

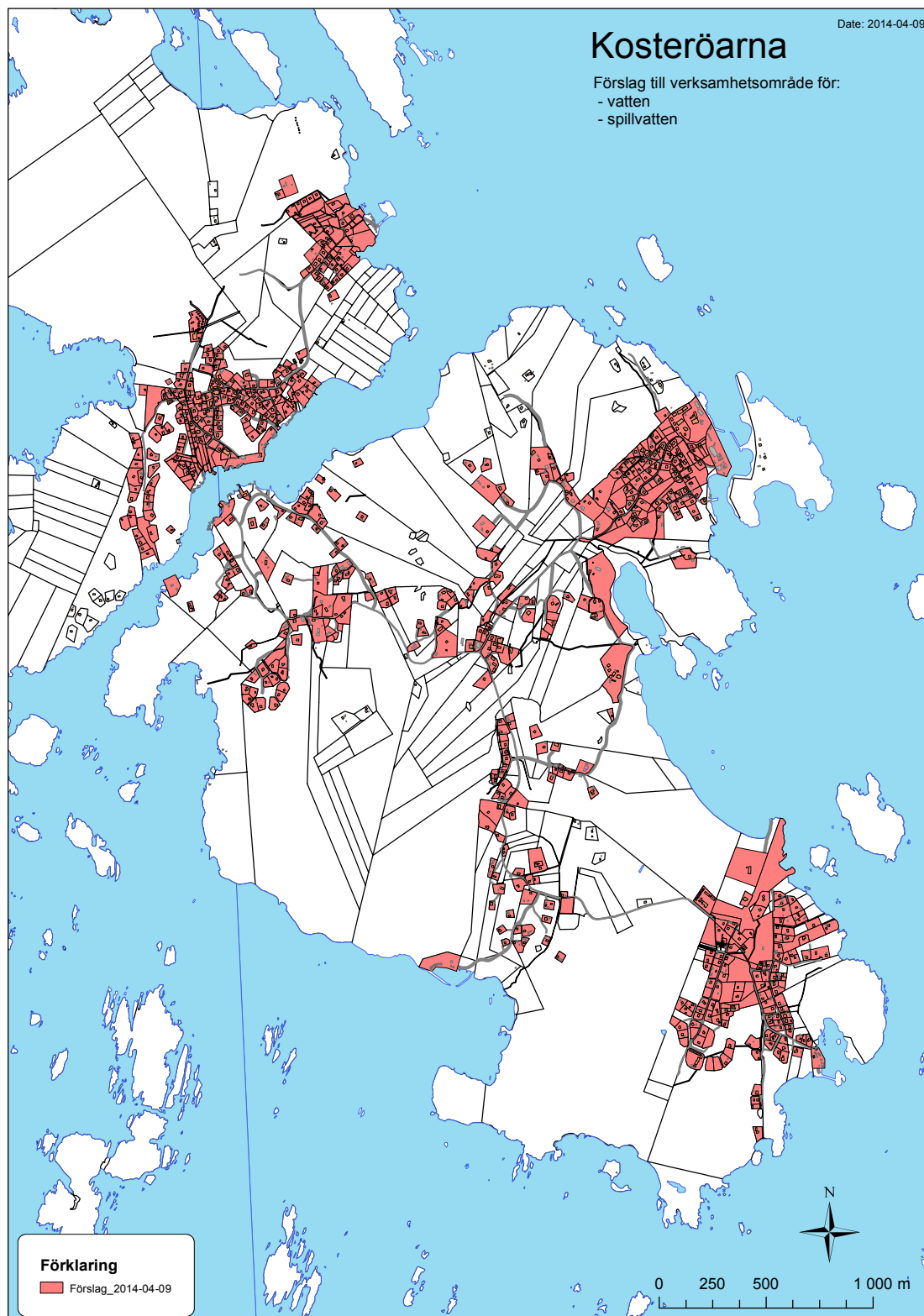

Bild 5 Utkast till förslag på verksamhetsområde för vatten och spillvatten på Kosteröarna

5.2 Teknisk lösning

Som nämnts i 1.4 så syftar denna rapport och utredning inte till att ge svar på hur Strömstad kommun tekniskt sett ska lösa en utvidgning av verksamhetsområdet och anläggandet av nya allmänna ledningar. Det finns dock ett antal saker att ta hänsyn till i planeringen av utvidgandet av den allmänna anläggningen och det är främst hanteringen av de gemensamhetsanläggningar som finns idag. Det är viktigt att Strömstad kommun förstår att ansvaret att ordna med vattentjänster även omfattar de som är anslutna till en gemensamhetsanläggning. De gemensamhetsanläggningar som redan idag har en kommunal anslutning blir det inte så stor skillnad för mer än att de, så länge de ingår i ett verksamhetsområde, är försäkrade om att få vatten till sitt interna nät och att deras spillvatten blir omhändertaget.

I de fall verksamhetsområdet omfattar fastigheter i en gemensamhetsanläggning som idag har en enskild lösning, gäller samma juridiska principer som för de som har en kommunal inkoppling. När det är konstaterat att kommunen enligt 6 § LAV är skyldig att ordna med vattentjänster för en viss fastighet eller vissa fastigheter så finns det inte längre någon möjlighet att låta den eller dem fortsätta att ansvara för sin egen vattentjänstförsörjning. Det innebär att de enskilda samfällda vattenkällor eller spillvattenanläggningar som finns och är i bruk, får antingen övertas (exproprieras enligt 39 § LAV) av kommunen, eller så ansluter kommunen dem till befintlig kommunal anläggning. Kommunen väljer själva om de vill exproprierar delar av anläggningen eller ej, och möjligheten ska endast utnyttjas i de fall där det är en bra teknisk och ekonomisk lösning. Det krävs en ny förrättning av lantmäteriet i de fall gemensamhetsanläggningen inte längre ska innefatta verk på grund av att kommunen ska överta dem. Detta får troligtvis bekostas av kommunen. Ledningsnätet behåller gemensamhetsanläggningen själva och den fortsatta driften och underhållet av det får de bekosta gemensamt, enligt lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.

I de fall en gemensamhetsanläggning har enskild vattenkälla och enskild spillvattenlösning och kommunen inte vill exproprierar dessa, så kan de eventuellt anses onyttigblivna. Vattentjänstlagen innehåller bestämmelser om att kommunen måste utge skälig ersättning för onyttigblivna anläggningar, vilket ställer krav på att anläggningen har levt upp till de krav som kan ställas på en enskild anläggning. I annat fall utgår ingen ersättning. Vid beräkning av ersättning skall hänsyn tas till anläggningens art, ålder och skick. Är anläggningen äldre än 10 finns det troligtvis inget värde kvar i den som ska ersättas.

Det kan också vara så att det finns fastigheter i nära anslutning till en gemensamhetsanläggning som har behov av allmänna vattentjänster och den enklaste *tekniska lösningen* vore om de kunde koppla sig till gemensamhetsanläggningens ledningsnät. Det är då viktigt att veta att det inte är en *juridiskt korrekt* lösning på problemet. Eftersom kommunen är ansvarig att förse fastigheterna med vattentjänster, så måste den också upprätta

VA Strategi

förbindelsepunkt för varje fastighet¹⁴, gemensamhetsanläggningar undantaget. Kommunen har då två alternativ att förhålla sig till, antingen drar kommunen fram parallella ledningar till de fastigheter som ligger i nära anslutning till en gemensamhetsanläggning, eller så får kommunen överta gemensamhetsanläggningens ledningsnät (genom expropriation 39 § LAV). Det mest kostnadseffektiva alternativet sett över tid bör väljas.

Sammanfattningsvis för gemensamhetsanläggningar, så omfattas de av samma krav i 6 § LAV som alla andra fastighetsägare, med den skillnaden att de får en gemensam förbindelsepunkt till sitt distributionsnät, som de också behåller i egen ägo.

¹⁴ LAV 12 §

6 Sammanfattning

Det finns många planer på framtida utvidgning av olika verksamheter på Kosteröarna, både i privat och kommunal regi. För att den verksamhet och det boende som finns idag på Kosteröarna ska fungera på ett tillfredställande sätt måste frågan om tillgång på dricksvatten lösas. Ska hänsyn tas till framtida utveckling på öarna så måste även reningsverket uppgraderas. Många av de planer som finns för öarnas utveckling är helt kopplade till att det finns fungerande vatten- och spillvattenanläggningar. Det är därför av största vikt att kommunen jobbar vidare med att hitta en lösning på dricksvattenfrågan. I samband med detta bör denna rapport kunna ligga till grund för en utvidgning av verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Det finns idag många anslutna fastigheter till spillvatten och vatten eller både och, men det finns fler fastigheter som omfattas av den skyldighet som kommunen har att ordna med vattentjänster enligt vattentjänstlagen.

Denna rapport är ett förslag till hur verksamhetsområde för vatten- och spillvatten kan bestämmas för fastigheter på Kosteröarna. Förslaget är framtaget efter vattentjänstlagens kriterier, i samråd med VA-kontoret och Miljökontoret i Strömstad kommun, och bör ligga till grund när kommunfullmäktige i Strömstad kommun beslutar vilka fastigheter som ska ingå.